

Sygn. akt VI P 235/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 września 2015 r.

Sąd Rejonowy Gdańsk-Południe w Gdańsku VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR Katarzyna Brzozowska
Ławnicy:	Halina Bartosiak, Genowefa Miotk - Hetnerowska
Protokolant:	sekr. sądowy Mirosława Marszałek

po rozpoznaniu w dniu 15 września 2015 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy S. M.

przeciwko H. W.

o wynagrodzenie, ustalenie

I. oddała powództwo w zakresie roszczenia o ustalenie istnienia stosunku pracy;

II. sprawę w zakresie wynagrodzenia przekazuje zgodnie z właściwością do Wydziału (...)Cywilnego Sądu Rejonowego (...)w G.;

III. zasądza od powoda S. M. na rzecz pozwanego H. W. kwotę 60 zł (sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VI P 235/15

UZASADNIENIE

Powód S. M. pozwem skierowanym przeciwko H. W. wniósł o wydanie umowy o pracę na czas nieokreślony od dnia 01.08.2013r. do 26.02.2015r. z określeniem rozwiązania umowy o pracę za porozumieniem stron, zasądzenie kwoty 13.800 zł – tytułem wynagrodzenia.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa.

Powód na rozprawie w dniu 15.09.2015r. sprecyzował, że wnosi o ustalenie istnienia stosunku pracy w spornym okresie oraz o zasądzenie kwoty 13.800 zł.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa.

Sąd ustalił, co następuje:

Powód S. M. spotkał się z pozwanym H. W. w celu omówienia możliwości podjęcia pracy przez powoda u pozwanego oraz warunków zatrudnienia.

(okoliczność bezsporna)

Pozwany zaproponował powodowi zatrudnienie jako operatora koparki, do czego powód posiadał odpowiednie kwalifikacje. Pozwany jako podstawę zatrudnienia wskazał umowę cywilnoprawną, proponując wysokość wynagrodzenia nie wyższą niż minimalne wynagrodzenie za pracę.

(dowód: zeznania pozwanego k.71, protokół skrócony k.77, k.75-76)

Następnego dnia po rozmowie, powód przybył do siedziby firmy pozwanego w G.(...)na godz. 7.00. Stamtąd powód oraz inne osoby zatrudnione u pozwanego udali się na budowę w K..

(dowód: zeznania powoda k.71, protokół skrócony k.77, k.73-75)

Powód wykonywał czynności operatora koparki.

(okoliczność bezsporna)

Zadanie do wykonania, tj. wykonanie określonego wykopu, było powodowi przydzielane do wykonania przez pracowników pozwanego. Był wyznaczony termin zakończenia wykopu.

(dowód: zeznania pozwanego k.71, protokół skrócony k.77, k.75-76)

Godzina zakończenia pracy nie była oznaczona.

(dowód: zeznania powoda k.71, protokół skrócony k.77, k.73-75,

zeznania pozwanego k.71, protokół skrócony k.77, k.75-76)

Pozwany prowadził listy obecności: jedną dla pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, drugą – dla osób zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych.

(okoliczność bezsporna)

Powód wykonywał czynności operatora koparki na różnych budowach, m.in. w G., B., M., G., W..

(okoliczność bezsporna)

W przypadku budów zlokalizowanych w większej odległości od T., pozwany zapewniał powodowi nocleg i wyżywienie.

(okoliczność bezsporna)

Strony podpisały umowę zlecenia za okres od 01.08.2013r. do 31.08.2013r. Przedmiotem zlecenia było wykonanie przez powoda czynności operatora koparki. W treści umowy wskazano wynagrodzenie w kwocie 1.600 zł.

(dowód: kopia umowy k.36)

Do umowy wystawiony został rachunek na kwotę 1.164,38 zł (1.600 zł brutto).

(dowód: kopia rachunku k.37)

Strony podpisały umowę zlecenia za okres od 01.09.2013r. do 30.09.2013r. Przedmiotem umowy było wykonanie czynności operatora koparki. W treści umowy wskazano wynagrodzenie w kwocie 1.600 zł.

(dowód: kopia umowy k.39)

Do umowy wystawiony został rachunek na kwotę 1.164,38 zł (1.600 zł brutto).

(dowód: kopia rachunku k.40)

Strony podpisały umowę zlecenia na okres od 01.10.2013r. do 31.10.2013r. Przedmiotem umowy było wykonanie czynności operatora koparki. W treści umowy wskazano wynagrodzenie w kwocie 1.600 zł brutto.

(dowód: kopia umowy k.42)

Do umowy wystawiony został rachunek na kwotę 1.164,38 zł (1.600 zł brutto).

(dowód: kopia rachunku k.43)

Strony podpisały umowę zlecenia na okres od 04.11.2013r. do 30.11.2013r. Przedmiotem umowy było wykonanie czynności operatora koparki. W treści umowy wskazano wynagrodzenie w kwocie 1.600 zł brutto.

(dowód: kopia umowy k.45)

Do umowy wystawiony został rachunek na kwotę 1.164,38 zł (1.600 zł brutto).

(dowód: kopia rachunku k.46)

Strony podpisały umowę zlecenia na okres od 02.12.2013r. do 20.12.2013r. Przedmiotem umowy było wykonanie czynności operatora koparki. W treści umowy wskazano wynagrodzenie w kwocie 800 zł brutto.

(dowód: kopia umowy k.48)

Do umowy wystawiony został rachunek na kwotę 582,19 zł (800 zł brutto).

(dowód: kopia rachunku k.49)

Strony podpisały umowę o dzieło, której przedmiotem była obsługa koparki przy budowie gazociągu w G., zad nr (...), przy ul. (...) od (...)w okresie od 14.01.2014r. do 31.01.2014r.

(dowód: kopia umowy k.54)

Do umowy wystawiony został rachunek na kwotę 685 zł (800 zł brutto).

(dowód: kopia rachunku k.55)

Strony podpisały umowę o dzieło, której przedmiotem było wykonanie i zasypanie wykopów pod budowę gazociągu G. ul. (...) (...) do (...), (...) do (...), (...) do (...), (...) do (...), w okresie od 10.0.2014r. do 28.02.2014r. Wynagrodzenie wskazane zostało w kwocie 800 zł brutto.

(dowód: kopia umowy k.52)

Do umowy wystawiony został rachunek na kwotę 685 zł (800 zł brutto).

(dowód: kopia rachunku k.53)

Strony podpisały umowę o dzieło. Przedmiotem umowy było wykonanie i zasypanie wykopów pod gazociąg – budowa w B. w okresie od 03.03.2014r. do 31.03.2014r. Wysokość wynagrodzenia została wskazana na kwotę 800 zł brutto.

(dowód: kopia umowy k.56)

Do umowy wystawiony został rachunek na kwotę 685 zł (800 zł brutto).

(dowód: kopia rachunku k.57)

W karcie wynagrodzeń powoda wskazano, że w czerwcu 2013r. powód uzyskał przychód w kwocie 160 zł brutto, w lipcu 2013r. – w kwocie 1.461 zł brutto, w sierpniu 2013r. – 1.600 zł brutto, we wrześniu 2013r. – 1.600 zł brutto, w październiku 2013r. – 1.600 zł brutto, w listopadzie 2013r. – 1.600 zł brutto, w grudniu 2013r. – 1.600 zł brutto.

(dowód: kopia karty wynagrodzeń k.58-59)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo o ustalenie istnienia stosunku pracy podlega oddaleniu, co wpływa na rozstrzygnięcie o wynagrodzeniu.

Okoliczności faktyczne w sprawie Sąd ustalił w oparciu o dokumenty zgromadzone w toku postępowania, których treść i autentyczność nie były kwestionowane przez strony. Zostały one więc uznane za wiarygodne w rozumieniu art.245 k.p.c. Sąd nie znalazł podstaw do deprecjonowania wiarygodności i mocy dowodowej dokumentów zebranych w sprawie. Sąd wziął również pod uwagę zeznania stron – w takim zakresie, w jakim zostały uznane za wiarygodne.

Zeznania powoda zostały przez Sąd ocenione jako wiarygodne w części. Przy ocenie relacji powoda nie można pominąć, iż zawiera ona niespójności i niekonsekwencje, a także w wielu punktach stoi w opozycji do jasnych zeznań pozwanego. Sąd dał wiarę zeznaniom powoda co do samego faktu wykonywania pracy na rzecz pozwanego, którą to okoliczność pozwany zresztą przyznał. Jako wiarygodne należy ocenić zeznania powoda odnośnie rodzaju wykonywanej pracy (operator koparki), jak również podpisywania umów cywilnoprawnych oraz otrzymywania wynagrodzenia. Okoliczność ta znajduje potwierdzenie w zeznaniach pozwanego, jak również wynika z dokumentów zgromadzonych w toku postępowania. Sąd odmówił natomiast wiarygodności zeznaniom powoda, że przy rozpoczęciu zatrudnienia ustalone zostało zatrudnienie na podstawie umowy o pracę. Pozwany kategorycznie i konsekwentnie okoliczności tej przeczy. Również i fakt podpisywania (wielokrotnie) umów cywilnoprawnych świadczy o tym, że nie było zamiarem pozwanego zawarcie z powodem umowy o pracę. Okoliczności tej powód musiał być świadomy podpisując umowy niebędące umowami o pracę. Zauważyć trzeba, iż powód wykonywał na rzecz pozwanego pracę w dłuższym okresie czasu (choć w różnym natężeniu); podpisana została więcej niż jedna umowa, zatem jeśliby powód miał zostać zatrudniony na podstawie umowy o pracę, zaś podpisywane były umowy innego rodzaju, zastanawiającym jest kontynuowanie wykonywania pracy na rzecz pozwanego. Powód nie był w stanie przekonywająco wytłumaczyć, dlaczego – pomimo niezawarcia ustalonej (jak wskazywał powód) umowy o pracę – współpraca pomiędzy stronami trwała ok. półtora roku, zaś powód podpisywał kolejne umowy cywilnoprawne. Zeznania powoda ocenić więc należy jako nielogiczne i nieprzekonywające w tym zakresie. Również zeznania powoda dotyczące wysokości wynagrodzenia jawią się jako niewiarygodne z uwagi na ich niekonsekwencję. Powód zeznał, że ustalona została wysokość wynagrodzenia w kwocie 3.000 zł miesięcznie. Natomiast w pozwie powód jednoznacznie wskazał, że wynagrodzenie miało wynosić 100 zł netto (za 8 godzin pracy dziennie) – k.2. Powód nie był w stanie wyjaśnić tej rozbieżności w sposób logiczny i przekonujący. Nie można zgodzić się ze stanowiskiem powoda, że przyjął 100 zł za dzień (8 godzin) pracy, zatem kwota miesięczna wynosi 3.000 zł. Brak jest bowiem podstaw do przyjęcia, by powód pracował 30 dni miesięcznie – okoliczność ta nie była wskazywana w toku postępowania. Co więcej, sam powód wskazując ilość przepracowanych dni nie wykazywał, by było to dni 30 miesięcznie (k.4-5). Powód nie był również w stanie uzasadnić, dlaczego – pomimo braku wypłaty wynagrodzenia we wskazywanej przez powoda wysokości – powód nadal podpisywał kolejne umowy oraz wykonywał pracę na rzecz pozwanego. Twierdzenia powoda, że wystarczyło mu na życie oraz że ma okres 3 lat na dochodzenie swoich roszczeń, więc przyglądał się jak pozwany się „ślizga” nie mogą zostać ocenione jako przekonujące. Okoliczności te sprawiają, że zeznania powoda w tej materii nie mogą zostać uznane za wiarygodne. Nie uszło uwadze Sądu, że relacja powoda jest niekoherentna i niekonsekwentna w odniesieniu do dwóch podstawowych elementów sporu, tj. rodzaju umowy pomiędzy stronami oraz wysokości wynagrodzenia. Rzutuje to w sposób istotny na ocenę mocy dowodowej zeznań powoda.

Zeznaniom pozwanego Sąd zasadniczo przyznał walor wiarygodności, bowiem zeznania te są spójne wewnętrznie, nie zawierają rozbieżności i są niezmiennie w toku postępowania. Znajdują one także częściowe odzwierciedlenie w dokumentach zebranych w toku postępowania. W części pozostają one również w zgodzie z zeznaniami powoda, np. co do samego faktu wykonywania przez powoda czynności na rzecz pozwanego, rodzaju wykonywanych czynności (operator koparki), podpisywania umów cywilnoprawnych oraz wypłaty wynagrodzenia w kwotach wskazanych w rachunkach.

Sąd oddalił wnioski dowodowe strony powodowej. W zakresie wniosków o przesłuchanie świadków R. S. (k.4), funkcjonariuszy policji z Komisariatu Policji G.(...) oraz komornika (k.4), zauważyć trzeba, iż nie zostały przez powoda podane dane pozwalające na wezwanie tych świadków. Nadto świadkowie ci wnioskowani byli na okoliczność pobytu powoda w firmie pozwanego, tej zaś okoliczności pozwany nie kwestionuje, bowiem strona pozwana nie neguje samego faktu wykonywania przez powoda czynności na rzecz pozwanego i związanej z tym obecności powoda w firmie; sporny jest charakter zatrudnienia powoda, nie zaś sam fakt świadczenia pracy. Stąd też, na podstawie art.217§2 i 3 k.p.c., Sąd oddalił te wnioski dowodowe. Sąd oddalił także wniosek dowodowy o zobowiązanie strony pozwanej do przedłożenia ewidencji przebiegu pojazdów – powód nie sprecyzował: o jakie pojazdy chodzi, jakiego okresu dotyczy wniosek. Przypomnieć w tym miejscu wypada, że przedmiotem dowodu są – zgodnie z art.227 k.p.c. – fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Przepis ten zakreśla więc ramy postępowania dowodowego, wskazując, iż w sprawie ustala się tylko te fakty, które wymagają ustalenia (por. uzasadnienie wyroku SN z 04.03.2008r., III UK 65/07, LEX nr 459314). Nie jest celem postępowania w sprawie niniejszej badanie przebiegu wszystkich pojazdów firmy pozwanego za nieokreślony czas. Okoliczności te sprawiają, że wniosek ten podlegał oddaleniu na podstawie art.217§3 k.p.c. Powód wniósł nadto o zobowiązanie pozwanego do przedstawienia potwierdzenia odprowadzenia zobowiązań do ZUS, potwierdzenia odprowadzenia podatku od wynagrodzenia do Urzędu Skarbowego (k.2). Okoliczności te, w kontekście przedmiotu sporu, jawią się jako irrelewantne dla rozstrzygnięcia sprawy. Pozwany, jak wskazano, nie przeczy, iż powód wykonywał na jego rzecz czynności operatora koparki; sporny jest charakter zatrudnienia powoda, zaś do wyjaśnienia tej kwestii nie przyczynią się dane dotyczące regulowania należności ubezpieczeniowych i podatkowych. Z tych względów, na podstawie art.217§3 k.p.c., Sąd oddalił ten wniosek dowodowy.

Powód domagał się ustalenia istnienia stosunku pracy. Powództwo w tym zakresie podlega oddaleniu.

Bezsprzecznie powód świadczył pracę na rzecz pozwanego. Okoliczność ta wynika zarówno z zeznań powoda, jak i z relacji pozwanego, a także znajduje potwierdzenie w dokumentach zgromadzonych w sprawie. Jednakże okoliczność ta per se nie daje podstaw do ustalenia, że strony łączył stosunek pracy. Należy bowiem mieć na względzie, iż zatrudnienie nie musi mieć charakteru pracowniczego. Praca może być świadczona także na podstawie umów cywilnoprawnych (por. wyrok SN z dnia 09.12.1999r., I PKN 432/99, OSNP 2001, nr 9, poz.310).

Zgodnie z treścią art.22§1 k.p., przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem. Konstytutywne cechy stosunku pracy odróżniające go od innych stosunków prawnych to: dobrowolność, osobiste świadczenie pracy w sposób ciągły, podporządkowanie, wykonywanie pracy na rzecz pracodawcy ponoszącego ryzyko związane z zatrudnieniem i odpłatny charakter zatrudnienia (por. wyrok SN z dnia 23.10.2006r., I PK 113/06, Pr. Pracy 2007, nr 1, poz.35).

W przedmiotowej sprawie nie ma dostatecznych podstaw do przyjęcia, by strony łączył stosunek pracy. Jak wynika z zeznań pozwanego, powód otrzymywał do wykonania zadanie (wykonanie wykopu określonych wymiarów) w określonym czasie. Sam powód podał, że następował wyjazd na budowę, a następnie nie było wyznaczonego czasu pracy („kończy się ‘do oporu’”). Zdarzały się miesiące, w których powód nie wykonywał czynności w sposób regularny. Z zeznań pozwanego wynika, że w przypadku zwiększenia zakresu prac, telefonicznie kontaktował się powodem, by zgłosił się do wykonywania pracy. Okoliczności te przeczą możliwości uznania, że w łączącym strony stosunku prawnym występowało podporządkowanie w stopniu charakterystycznym dla stosunku pracy. Dodatkowo godzi się zauważyć, iż nawet w umowie zlecenia mogą wystąpić cechy kierownictwa i podporządkowania, choć nie takie same jak w zależności właściwej dla stosunku pracy (por. wyrok SN z dnia 11.09.2013r., II PK 372/12, OSNP 2014/6/80).

Wskazać należy ponadto, iż np. sama powtarzająca się obecność w zakładzie pracy nie jest wystarczającą przesłanką uznania istnienia stosunku pracy (por. wyrok NSA z 22.06.1999r., II SA 624/99, Pr. Pracy 1999/9/42).

Istotne znaczenie dla ustalenia charakteru prawnego stosunku prawnego łączącego strony ma ustalenie zamiaru stron przy zawieraniu umowy. Z konsekwentnych zeznań pozwanego wynika, że nie było jego zamiarem zawarcie z powodem umowy o pracę. Pozwany podał, że zatrudnia pracowników na podstawie umów o pracę (również jako operatorów koparki), zaś w zależności od potrzeb – zatrudnia też osoby na podstawie umów cywilnoprawnych.

Nie może budzić wątpliwości, iż strony podpisywały umowy zlecenia i umowy o dzieło. Okoliczność tę przyznał powód; wynika ona również z treści dokumentów zgromadzonych w sprawie. Nie można zakładać, że strony mające pełną zdolność do czynności prawnych miały zamiar zawrzeć umowę o innej treści (tj. umowę o pracę), niż tę, którą zawarły (por. wyrok SN z 10.10.2003r., I PK 466/02, Pr. Pracy 2004/3/35). Fakt zawierania (więcej niż jednej) umów cywilnoprawnych daje podstawy do wnioskowania o zamiarze stron. O rodzaju umowy (umowa o pracę, umowa cywilnoprawna) decyduje zgodny zamiar stron i cel umowy, który może być także wyrażony w nazwie umowy (por. wyrok SN z 18.06.1998r., I PKN 191/98, OSNP 1999/14/449). Niekwestionowanym jest także, iż zostały wystawione rachunki w wykonaniu umów zleceń, co również przemawia przeciwko kwalifikowaniu łączącego strony stosunku prawnego jako umowy o pracę (por. posiłkowo wyrok SA w Warszawie z 19.06.2002r., III APa 197/01, OSA 2003/1/5). Wszystkie te okoliczności we wzajemnym powiązaniu sprawiają, że nie można uznać, by strony łączył w spornym okresie stosunek pracy.

Nadto przepis art.22§1¹kp, nie stwarza prawnego domniemania zawarcia umowy o pracę (por. wyrok SN z 23.09.1998r., II UKN 229/98, OSNP 1999/19/627). Co więcej, ustalenie w postępowaniu sądowym, że praca była świadczona na podstawie umowy prawa cywilnego nie narusza art. 24 Konstytucji RP, a zróżnicowanie sytuacji prawnej pracownika i strony umowy cywilnoprawnej nie stanowi naruszenia art. 32 Konstytucji RP (vide: wyrok SN z 07.10.2004r., II PK 29/04, OSNP 2005/7/97).

Dlatego też, na podstawie art.22§1 k.p. a contrario, Sąd oddalił powództwo w tym zakresie.

Nadto powód wniósł o zasądzenie od pozwanego wynagrodzenia za pracę. Należy wskazać, że sąd pracy nie może oddalić powództwa o wynagrodzenie za pracę faktycznie wykonaną tylko z tej przyczyny, że zawarta przez strony umowa nie była umową o pracę, lecz umową prawa cywilnego. W takiej sytuacji sąd pracy przekazuje sprawę do rozpoznania w "zwykłym" postępowaniu cywilnym (por. wyrok SN z dnia 23.07.2009r., II PK 25/09, OSNP 2011/5-6/76). Zgłoszenie na drodze postępowania odrębnego w sprawach z zakresu prawa pracy roszczeń o charakterze cywilnoprawnym nie może prowadzić do ich oddalenia, a jedynie do przekazania sprawy do rozpoznania w postępowaniu "zwykłym" (por. postanowienie SN z dnia 09.06.2009r., II PZP 5/09, LEX nr 518051).

Z tych względów, sprawa o wynagrodzenie za pracę skierowana przeciwko pozwanemu została przekazana do rozpoznania Wydziałowi (...) Cywilnemu Sądowi Rejonowego (...)w G..

Sąd orzekł o kosztach zastępstwa procesowego w zakresie roszczenia o ustalenie istnienia stosunku pracy, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu – na podstawie art.98§1i3 k.p.c. w zw. z art.99 k.p.c. W myśl zasady odpowiedzialności za wynik procesu, strona przegrywająca winna zwrócić stronie przeciwnej koszty postępowania. Wysokość kosztów zastępstwa procesowego Sąd ustalił w oparciu o §11 ust.1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2002r., Nr 163, poz.1349 ze zm.).